

Innst. 176 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:133 S (2014–2015)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson om miljøavgift på blyhagl

Til Stortinget

Sammendrag

Følgende forslag fremmes i representantforslaget:

«Stortinget ber regjeringen fra og med 2016 innføre en avgift som sikrer at prisen på blyhagl kommer på samme nivå som prisen på de beste og mest miljøvennlige blyfri hagltypene.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Eva Kristin Hansen, Per Rune Henriksen, Tone-Helen Toften og Terje Aasland, fra Høyre, Tina Bru, Odd Henriksen, Eirik Milde og Torhild Aarbergsbotten, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen og Øyvind Korsberg, fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, fra Venstre, lederen Ola Elvestuen, fra Sosialistisk Venstreparti, Heikki Eidsvoll Holmås, og fra Miljøpartiet De Grønne, Une Aina Bastholm, viser til at forslagsstiller begrunner forslaget i Dokument 8:133 S (2014–2015) med ønsket om å utjevne prisforskjeller mellom blyhagl og alternativ ammunisjon.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, ser at jakt med bruk av blyhagl kan gi miljøutfordringer, og ber derfor regjeringen følge med utviklingen i bruk av blyhagl. Flertallet ber regjeringen innhente kunnskap om de helsemessige konsekvensene ved bruk av blyhagl på jakt og å følge utviklingen og virkningene av den gjennomførte regelverksendringen, jf. Innst. 145 S (2014–2015).

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, har merket seg at Finansdepartementet mener det er usikkert om en avgift vil være et egnet og målrettet virkemiddel for å regulere bruken av blyhagl og prise miljøkostnadene ved en slik bruk. Dette flertallet viser også til at en eventuell avgift i tillegg til dagens reguleringer innebærer en dobbel virkemiddelbruk, som for eksempel «Grønn skattekommisjon», jf. NOU 2015:15, advarer mot å bruke.

Dette flertallet viser videre til at flertallet på Stortinget begrunnet det å myke opp forbudet mot bruk av blyhagl med behovet for å sikre dyrevelferd og en dyreetisk god jakt med en mest mulig effektiv avliving av viltet. Dette flertallet viser til at blyhagl er den mest effektive ammunisjonen som er tilgjengelig i dag for å sikre rask avliving av byttedyr, og at bruk av blyhagl er tryggere for jegere siden rikosjettfaren er større ved bruk av alternativ ammunisjon.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet, viser til at oppmykningen av forbudet mot bruk av blyhagl nylig er trådt i kraft. Dette flertallet mener derfor det er for tidlig å si noe om

hvordan bruken av blyhagl vil utvikle seg, og at det derfor er prematurt å vurdere nye tiltak.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti ser at prisforskjellene mellom blyhagl og de beste alternativene i seg selv kan føre til at blyhagl velges. Dersom jegere foretrekker blyhagl, har man nå mulighet til det, men prisnivået bør ikke være en motivasjon i seg selv.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at et bredt flertall på Stortinget i Innst. 145 S (2014–2015) har slått fast at «jakt med blyhagl medfører miljøutfordringer og kan medføre helseskader», og at «bly er et tungmetall som ikke brytes ned i naturen og som hoper seg opp i næringskjedene». Disse medlemmer viser til at klima- og miljøministeren gir uttrykk for samme syn i brev til komiteen 2. oktober 2015, som er vedlagt.

Disse medlemmer viser videre til at Miljødirektoratet i 2014 foretok en ny vurdering av forbudet mot bruk av blyhagl. Miljødirektoratet viser i sin rapport til at ny forskning på skadeeffekter av bly bekrefter tidligere kunnskap og avdekker nye bekymringer for helsemessige konsekvenser. Ifølge Verdens helseorganisasjon (WHO) finnes det ingen trygg nedre grense der en kan si at bly i blodet ikke er skadelig. Blyforurensning kan forårsaker høyt blodtrykk, konsentrasjonsvansker og hukommelsestap, psykiske lidelser og kreft. Disse medlemmer peker på at ammunisjon gjenstår som den viktigste kilden til bly som bevisst blir spredt i Europas naturmiljø uten regulering fra myndighetene.

Disse medlemmer viser til at Folkehelseinstituttet har uttalt at en oppmykning av forbudet mot blyhagl bør føre til at det vurderes å innføre en avgift på blyhagl. Disse medlemmer viser til at miljøavgift på patroner med blyhagl tidligere har vært foreslått, blant annet av regjeringen Jan P. Syse i St.prp. nr. 10 (1990–1991).

Disse medlemmer viser til at blyhagl i dag er langt billigere enn de beste og mest miljøvennlige alternative hagltypene. Det er dermed stor risiko for at forbruket av blyammunisjon vil øke, fordi jegere som velger miljøgiftig blyhagl, premieres økonomisk i forhold til jegere som velger miljøvennlige hagltypene. Disse medlemmer viser til at økonomiske motiver ikke har vært nevnt – verken i flertallsmerknadene i innstillingen om oppmykning av blyhaglforbudet eller av organisasjonene som har argumentert for en oppmykning. Disse medlemmer legger derfor til grunn at det ikke har vært stortingsflertallets hensikt å gi brukere av blyhagl en økonomisk

fordel sammenliknet med andre hagltypene som ikke er miljøgiftige.

Disse medlemmer mener at det derfor er nødvendig med en miljøavgift på blyhagl for å unngå at pris i seg selv blir en hovedårsak til økt bruk av blyhagl. En avgift som integrerer miljøkostnadene ved økte utslipp av bly og utjevner forskjellen mellom blyhagl og de beste typene miljøvennlig hagl, vil sikre at jegere velger ammunisjon ut fra de egenskaper for dyrevelferd, sikkerhet og miljø som de legger mest vekt på. Disse medlemmer viser til etablert praksis på en rekke områder der miljøavgifter brukes med utgangspunkt i «forurenseren betaler»-prinsippet, som skal sikre at miljøkostnader integreres i prisen på et produkt.

Disse medlemmer viser til at samtidig som forbudet mot blyhagl ble opphevet, vedtok et samlet storting å be regjeringen utarbeide en handlingsplan for en giftfri hverdag, jf. Innst. 146 S (2014–2015). Et samlet storting slo her fast behovet for en forsterket innsats for å redusere miljøforurensning, inkludert blyforurensning, i miljøet. Disse medlemmer legger derfor til grunn at det ikke har vært flertallets hensikt med opphevelsen av blyhaglforbudet å legge til rette for at miljøgiftig blyhagl brukes i større omfang enn strengt nødvendig.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fra og med revidert budsjett 2016 innføre en avgift som sikrer at prisen på blyhagl kommer på samme nivå som prisen på de beste og mest miljøvennlige blyfri hagltypene.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at miljøeffektene av å benytte blyhagl blir omtalt i en rapport fra det svenske Naturvårdsverket og Kemikalieinspektionen (rapport 5627, nov. 2009, s. 31), som har beregnet spredning av blyhagl i forbindelse med jakt i Sverige. Her finner man at spredning av bly i naturen begrenser seg til ett hagl per 25 kvadratmeter per hundre år i skogen, og ett hagl per 100 kvadratmeter per hundre år i fjellet. Dette medlem mener at en så begrenset spredning i svært liten grad vil medføre risiko for konsentrasjoner av bly i fuglenes blod, nyrer, lever og skjelett.

Dette medlem registrerer at det argumenteres med at rovdyr eller åtseletere er utsatt for sekundærforgiftning når de spiser byttedyr som inneholder blyhagl. Ifølge den årlige Fallviltrapporten som er utarbeidet av Veterinærinstituttet i perioden fra 1995–2003, framkommer det at forgiftning i liten grad var dødsårsak for freda arter, mens blyhagl fremdeles var tillatt brukt. Dette gjelder både rovfugl og svaner.

Forslag fra mindretall

**Forslag fra Kristelig Folkeparti, Venstre,
Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De
Grønne:**

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fra og med revidert budsjett 2016 innføre en avgift som sikrer at prisen på blyhagl kommer på samme nivå som prisen på de beste og mest miljøvennlige blyfri hagltypene.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:133 S (2014–2015) – representantforslag fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson om miljøavgift på blyhagl – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 18. februar 2016

Ola Elvestuen

leder

Odd Henriksen

ordfører

Vedlegg**Brev fra Klima- og miljødepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen,
datert 2. oktober 2015****Vedrørende Representantforslag 133 S (2014-2015) om miljøavgift på blyhagl**

Jeg viser til brev fra Stortingets energi- og miljøkomite av 21. september 2015. I brevet oversender komiteen representantforslag 133 S (2014-2015) fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson for utredning.

Det foreslås i dokumentet at regjeringen fra og med 2016 innfører en avgift som sikrer at prisen på blyhagl kommer på samme nivå som prisen på de beste og mest miljøvennlige blyfrie hagltypene.

Forslaget har bakgrunn i at det nå er tillatt å bruke blyhagl til jakt utenfor våtmarksområder og skytebaner. Stortinget ba i vedtak av 3. februar 2015 regjeringen om å endre regelverket, jf. Innst. 145 S (2014-2015). Flertallet i Stortinget ønsket å legge opp til human jaktutøvelse og en mest mulig effektiv avliving av viltet, men erkjente at jakt med blyhagl medfører miljøutfordringer og kan medføre helseskader. For å følge opp anmodningsvedtaket er det fra 16. juli

2015 tillatt bruk av blyhagl til jakt på arter som kan jaktes på, og som ikke hovedsakelig oppholder seg i våtmark. I tillegg er forbudet mot bruk av blyhagl på skytebaner videreført.

Jakt med blyhagl gir miljøutfordringer, ettersom bly er en miljøgift med mange alvorlige effekter for eksponerte mennesker og dyr. For dyr og planter kan bly være giftig selv i små mengder. Bly brytes ikke ned i naturen og hoper seg derfor opp i næringskjedene.

Stortinget har bedt regjeringen følge utviklingen i bruk av blyhagl, og innhente mer kunnskap om de helsemessige konsekvensene ved bruk av blyhagl på jakt. Jeg vil følge utviklingen og virkningene av den gjennomførte regelverksendringen for blyhagl. På nåværende tidspunkt er det likevel tidlig å si noe om hvordan bruken i blyhagl vil utvikle seg og behovet for eventuelle nye tiltak.